

NÚM. 440
NOVEMBRE
2024

0,50 €

m
monòver
capital cultural

El Veïnat

BUTLLETÍ D'INFORMACIÓ MUNICIPAL

TRADICIÓ

Cançoners populars..

Disseny: Laura Díaz / Fotografia d'arxiu: Pepe Caneu

Moltes vegades parlem de tradicions, però molt poques ens endinsem en les arrels de tradició oral que hem heretat dels nostres avantpassats.

Les cançons populars ens conten històries i ens mostren una visió d'una societat molt diferent a la que hui dia coneixem.

"SERRA DO"

Serra Do
la velleta del torró,
anirem a un altra serra,
compraprem un corderet

i tallarem...
per aquí, per aquí, per aquí...

TELÈFONS

Ajuntament
96 696 03 11
Arxiu Municipal-Biblioteca
96 696 01 79
Asociación de Amas de Casa
965574249 / 688705006
Asociación contra el Cáncer
96 547 27 22 / 96 547 05 88
Assoc. de Minusvàlids COM TU
96 547 13 58
Associació Nit i Dia
67 869 89 24
Aguas Monóvar
96 386 06 00
Camp de Futbol
96 696 08 90
Casa Cultura-CEPA Freire
96 547 09 14
Casa Museu Azorín
96 547 07 15
Cementeri
96 696 07 53
Centre Esportiu Monóvar
96 547 12 17
Centre Ocupacional El Molinet
96 547 28 17
Correus
96 547 13 91
Climateri
661417811
Junta Festera de Monóvar
673307842
Jutjat de Pau
96 547 01 07
Llar del Pensionista
678 685 138 / 687 40 27 18
Mercat Municipal
96 696 08 72
Museu d'Arts i Oficis
96 547 02 70
Notaria
96 547 01 98
Pavelló Municipal
96 696 01 98
Punt Jove
96 547 32 31
Ràdio Monóvar
96 547 27 59 / 96 696 08 65
Registre de la Propietat
96 547 02 81
SERVEF
Ortega y Gasset, 22. Elda
96 695 77 00
Casino de Monóvar
96 547 00 90
Serveis Socials
96 547 2676
Servei de Taxi
617 530 058
Teatre Principal
96 696 01 79
Telèfon del Consumidor
012

TELÈFONS D'URGÈNCIA

Coord. Emergències 112
Polícia Local
606 34 07 40 / 96 547 10 80
Guàrdia Civil : 96 547 01 03
Creu Roja: 96 547 05 27
Hosp. Gral. Elda: 966989001
Centre de Salut
Cites: 96 695 75 50
Urgències: 96 695 75 55
Parc Comarcal Bombers
96 538 50 80

FARMÀCIES DE GUÀRDIA. NOVEMBRE.

Franco Gómez: Carlos Tortosa, 4
Dies 4,8,12,16,20,24,28
Rafael Peris · Major, 166
Dies 1,5,9,13,17,21,25,29
Rosario Badenes · L. Vidal, 12
Dies 2,6,10,14,18,22,26,30
Nuria Canales · Luis Martí, 7
Dies 3,7,11,15,19,23,27

HORARI D'AUTOBUSOS

Monóvar - Elda
De dilluns a divendres:
de 7:30 a 11:30 h. i
14:30 a 19:30h.
Dissabtes:
De 8:30 a 10:30h i
de 15:30 a 17:30h.
Diumenges: 12:30 i 16:30h.
Monóvar - Alacant
Laborals:
6:30, 9:00h, 15:55 i 18:15
Dissabtes: 8:55 i 19:00h.
Elda - Monóvar
De dilluns a divendres:
de 7:00 a 11:00h. i
de 14 a 19h.
Dissabtes: De 8:00 a 10h i
de 15 a 17h.
Diumenges: 12 i 16h.
Alacant - Monóvar
Laborals:
7:50, 12:15, 17:15 i 20:30
Dissabtes: 18:15 i 20:15h.
Informació: <https://movilidad.vectalia.es/>

HORARI CEMENTERI

De dilluns a diumenge:
de 8:00 a 18:00h.

HORARI MERCAT

Dilluns: de 7:00 a 15:00h
Dimarts: tancat.
Dimecres i Dijous:
de 7:30 a 15:00h
Divendres:
de 06:00h a 15:00h
Dissabte: de 6:30 a 15:00h

La foto de la portada

Fotografia de portada: Laura Díaz.

"Novembre, mes de foc."

Editorial

Novembre a Monòver és sinònim de festa, tradició i cultura. Aquest mes, la ciutat es transforma amb l'esperada Fira de Santa Caterina, que des de 1883 reuneix a locals i visitants al voltant de la seua emblemàtica foguera.

Durant diversos caps de setmana, Monòver oferirà un ventall d'activitats per a tots els públics: des de la tradicional foguera de Santa Caterina fins a un mercat artesanal, la Fira de la Verema, la Fira del Llibre i, per descomptat, activitats, tallers i atraccions infantils que faran les delícies dels més menuts.

Enguany, la programació és encara més especial en coincidir amb la culminació de la capitalitat cultural de Monòver.

El Correfoc, una cita indispensable, il·luminarà els carrers el 25 de novembre, seguit de la processó de Santa Caterina i la tradicional crema de la Foguera, en una celebració carregada de simbolisme i tradició.

La fira també mira cap al futur amb un concert que tindrà lloc el pròxim 30 de novembre. Grups emergents com Quinto i Colomet compartiran escenari a l'Albereda amb La Fúmiga, fomentant la cultura local i l'ús del valencià.

Novembre a Monòver és el mes en què conviuen les tradicions i les noves propostes culturals, convertint cada cap de setmana en una celebració inoblidable.

Pròxim número

El pròxim número d'*El Veïnat* estarà al carrer al mes de desembre. Si voleu col·laborar-hi recordeu que haureu d'entregar els vostres escrits com més prompte millor. Per a qualsevol consulta podeu telefonar al 96 696 03 11 o contactar amb la següent adreça : comunicacionover@gmail.com

Racó fotogràfic

Continua el Racó fotogràfic, secció en la qual aquelles persones aficionades a la fotografia que ho desitgen, podran participar enviant alguna instantània curiosa, interessant..., acompanyada per un text explicatiu.

En aquesta publicació de la secció fotogràfica d'*El Veïnat*, no podia faltar una imatge de la recent inaugurada Torre del rellotge després de la seua restauració.

Fotografia: Laura Díaz.

BENESTAR SOCIAL

UNA EXPERIÈNCIA DE TREBALL SOCIAL COMUNITARI A LES NOSTRES PEDANIES

Aquest projecte que s'ha dut a terme a les pedanies de Monòver des del 15 de juny a 15 d'octubre de 2024. S'emmarca dins el departament de Benestar Social i el Programa d'Intervenció Comunitària i ha sigut possible gràcies a la col·laboració de la Universitat d'Alacant, amb el suport del Banc Santander. Aquest projecte té com a objectiu fonamental donar suport i posar en valor a les persones que viuen a les pedanies. D'aquesta manera el que s'ha volgut aconseguir és fomentar la participació social activa de la població de les pedanies del municipi com a prevenció i antídoto de situacions de soledat, així com reforçar les relacions socials entre les persones de les pedanies.

Durant els mesos d'estiu s'han dut a terme diverses activitats per a aconseguir els objectius, i s'han posat en marxa diferents tallers:

Taller de Memòria

Al voltant de 10 persones majors provinents del Xinorlet i les cases del Senyor es van reunir cada dimarts a l'Aula de la Natura, on desenvolupaven activitats d'habilitat cognitiva. Així mateix, l'activitat també es va traslladar a Domicili per les persones que tenen una dependència i no podien acudir al Taller.

Taller de Sabó

Activitat duta a terme amb la col·laboració dels tècnics de Medi Ambient, els quals, primerament, van realitzar una xicoteta formació per a un grup de sis persones i posteriorment, es va elaborar el sabó a través d'oli reciclat.

Passejos Saludables

En col·laboració amb els tècnics de l'àrea de Medi Ambient es va realitzar un passeig pels parcs i jardins del terme municipal; hi van participar huit veïns i veïnes

de les Cases del Senyor i del Xinorlet, els i les quals van acabar amb un esmorzar saludable per a compensar la caminada.

Taller de Manualitats

Activitat duta a terme a les pedanies del Xinorlet i les Cases del Senyor amb l'objectiu principal de realitzar decoració de carrers per a les seues festes i celebracions, és per això que s'han reunit vora 25 persones abans de les festes patronals de cadascuna d'aquestes pedanies per a confeccionar banderetes de llana i diferents articles que han donat vida als carrers de la població. En l'actualitat es realitzen els tallers per a decorar els pobles per Nadal i les seues cases.

Taller de Castellà

Classes de Castellà de nivell bàsic que s'han dut a terme a l'Aula de la Natura, per a un grup reduït de 8 persones angleses, amb l'objectiu d'aconseguir una major integració de la població estrangera en el municipi.

Taller de Creació Literària

Durant el mes de setembre s'ha realitzat aquesta activitat, en la qual han participat sis dones amb la finalitat de fomentar el benestar a partir de processos creatius i recursos literaris d'expressió emocional.

La difusió de les activitats i tallers s'ha dut a terme mitjançant cartells i fullets repartits pels llocs més concorreguts de les pedanies, així com a través del Grup d'Avisos de WhatsApp creat amb més de 50 persones per a conèixer l'inici i el desenvolupament de les activitats. Així mateix, s'ha celebrat el Dia Mundial de les Persones Majors. Ràdio Monòver ha comptat amb el testimoniatge de diverses persones majors procedent de les pedanies mono-

veres que contaren a través de les seues experiències i consells com és la seua vida com a persones majors en entorns rurals i com és la gestió emocional en aquesta etapa de la vida.

Dins les accions desenvolupades a les pedanies destaca la de conèixer els recursos i serveis de cada pedania; visitant i parlant amb les persones de les pedanies del Fondó, la Romaneta, el Xinorlet i les Cases del Senyor s'han pogut conèixer les necessitats de la població que viu en aquests nuclis poblacionals, atendre les seues necessitats i demandes i millorar la coordinació amb diferents entitats i associacions (Creu Roja Monòver; Ass. Dones Rurals; Ass. Tercera Edat del Xinorlet; Comissió de Festes del Xinorlet i de les Cases del Senyor; Revista de Estudios Monoveros; Coordinadora SAD i Dependència).

A més, s'ha donat suport a la posada en marxa de la creació d'una associació de Veïns en les Cases del Senyor amb la finalitat de promoure els interessos comuns i millorar la qualitat de vida de la població.

Aquesta experiència m'ha aportat un gran aprenentatge com a Treballadora Social, he de reconèixer que els primers mesos anava un poc perduda, ja que no coneixia a la població ni coneixia l'entorn,

però això m'ha permés conèixer millor les persones que formen la comunitat. He desenvolupat diferents habilitats per poder organitzar un grup i aprendre com dinamitzar-lo. Els possibles desafiaments han estat guanyar-me la confiança de les persones i la col·laboració amb diferents entitats i col·lectius, però la veritat és que m'ho han posat molt fàcil.

Estic molt contenta amb el resultat, ja que he notat a la gent amb motivació i ganes de participar en els tallers, cosa que ha fet que milloren les seues relacions socials i tinguen un envelliment actiu. Sens dubte estic segura que alguna cosa és podria haver millorat, però ha sigut una experiència molt bona que m'emporte amb mi per a sempre, tant com a treballadora social com a persona.

ANA GÓMEZ

EDUCACIÓ

I Jornades Tardor Educativa: Salut mental en la infància i l'adolescència

La regidoria d'Educació i el departament de Benestar Social, en col·laboració amb el CEFIRE, han organitzat dos jornades de salut mental a Monòver.

Aquestes s'emmarquen dins la **I JORNADA TARDOR EDUCATIVA DE MONÒVER: Salut mental en la infància y adolescència.**

A les jornades assistirà part del professorat dels centres educatius de la localitat, ja que es tractaran diferents temàtiques que preocupen els diversos sectors de la comunitat educativa; les jornades han de ser un punt d'eixida perquè aquests temes siguin, posteriorment, tractats a les aules.

Les jornades tindran lloc els dies 28 i 29 de novembre a les dependències del Kurssal Fleta, en horari de 18:30 h a 20:30 h; un total de sis ponències conformen aquestes jornades, les quals seran dutes a terme per professionals qualificats en el sector de la salut mental.

L'objectiu de les jornades és donar a conèixer com afecten diferents activitats de la vida diària a la salut mental de l'alumnat. Un bon exemple d'això serà la ponència de la monovera Mireia Orgilés Amorós, Catedràtica de l'àrea de Personalitat, Avaluació i Tractament Psicològic de la Universitat Miguel Hernández d'Elx,

la qual parlarà de la nova addicció del segle XXI, les pantalles digitals. Hi haurà intervencions que ens parlaran sobre com una alimentació saludable pot afectar directament a la construcció del cervell dels nostres infants, com l'estrés influeix en el rendiment acadèmic o com la pràctica de l'esport pot ser el millor remei per al nostre benestar mental.

L'accés a les jornades serà gratuït, sempre atenent la capacitat de l'espai. Com a complement a aquesta iniciativa, des de la Comissió d'Associacions de Famílies, la qual pertany al Consell Escolar Municipal i està integrada per les diferents associacions de famílies dels centres educatius, s'han organitzat tallers pràctics per tot l'alumnat dels diferents centres.

Concretament es realitzaran tres tallers: El primer, anomenat **Convivim en harmonia** i està adreçat a l'alumnat d'infantil; el segon, **Com em sent**, per al de 1r, 2n i 3r de primària i el tercer, **Xarxes Socials**, per als alumnes de 4t, 5é i 6é de primària.

Els tallers els realitzaran gràcies a la col·laboració del Centre de la Dona Rural i d'Interior, pertanyent a la Conselleria de Benestar Social, Igualtat i Vivenda.

I Jornades Tardor Educativa. Salut mental en la infància i l'adolescència.

28 i 29 de Novembre
KURSAAL FLETA
Monòver

PUNTS DE VENDA D'EL VEÏNAT

torre paper
C/ Juan Carlos I, N°7
633 519 530
torredepaper@gmail.com
torre de paper
torre_de_paper

MEDI AMBIENT

CAMBIO DE HORARIO
ECOPARQUE MÓVIL

Desde el Ayuntamiento de Monóvar y el Consorcio CREA se recuerda a los vecinos de Monóvar que el Ecoparque móvil cambia al horario de invierno (desde el 1 de octubre al 31 de marzo).

El horario es de **11:00 a 14:00h y de 15:00 a 18:00h**. Continuará en la misma ubicación, en el Campo de Marín, excepto el último viernes de cada mes que estará en el Aula de Naturaleza únicamente por la mañana.

SEMANA EUROPEA DE LA PREVENCIÓN DE RESIDUOS

Este año 2024 la Semana Europea de la prevención de residuos ha centrado su temática en el desperdicio alimentario.

En los países de la Unión Europea cada año se producen más de 59 millones de toneladas de desperdicio alimentario, lo que son unos 132 kg por habitante. La gran mayoría de estos desperdicios se producen en los hogares (hasta la mitad del desperdicio alimentario), los servicios de alimentación (restaurantes, catering...) y en el comercio minorista (como supermercados).

Estos desperdicios alimentarios tienen grandes consecuencias económicas y medioambientales que posiblemente pasan desapercibidas para la mayoría de la población, por ejemplo, tienen consecuencias en los gases de efecto invernadero como consecuencia del gasto de agua dulce, el uso de la tierra de cultivo y fertilizantes en la producción de estos alimentos desperdiciados, entre otros.

¿Qué puedo hacer yo para evitar el desperdicio alimentario?

· **Planifica tu compra.** Puedes hacer un menú semanal, de este modo evitarás comprar comida que no vas a utilizar y que se acabará desperdiciando, es también una buena manera de ahorrar.

· **Revisar los alimentos almacenados en casa.** En la despensa, la nevera y el congelador almacenamos alimentos que hay que revisar antes de hacer la compra. De este modo no comprarás cosas que ya tenías congeladas, por ejemplo, y que no te acordabas.

· **Revisar la fecha de caducidad en los alimentos antes de comprar.** Cuando compres un alimento con fecha de caducidad cercana asegúrate de que lo vas a consumir pronto antes de comprarlo.

· **No te dejes tentar por las ofertas y no hagas la compra con hambre.** Cíñete a tu lista y compra solo lo que sabes que necesitas.

Pongamos nuestro granito de arena para evitar el desperdicio alimentario!

Más información en: <https://ewwr.eu/esp/>

BOTÁNICA LOCAL: Medicago sativa (Alfalfa)

¿Cómo diferenciarla?

Planta de hojas verdes perennes, de la familia de las leguminosas, que llega a alcanzar hasta un metro de altura, con pequeñas agrupaciones de flores púrpuras, sus raíces suelen ser muy profundas, llegan a medir 4,5 metros y es por esto que la planta aguanta muy bien las sequías.

¿Para qué se utiliza esta planta?

Se utiliza como pasto, para alimentar al ganado, y se cultiva en el mundo entero. Tiene cualidades nutritivas excepcionales, con más cantidad de proteína que gran parte de los vegetales, altas concentraciones de vitamina A, vitamina K y minerales como el calcio, potasio, fósforo y hierro. Las personas la utilizamos como reconstituyente y desintoxicante.

COMITÉ DE SOSTENIBILITAT IES ENRIC VALOR:

Foment de la sostenibilitat democràtica participativa en l'entorn escolar

En l'IES Enric Valor de Monòver s'ha constituït el Comitè de Sostenibilitat. Dimarts passat la iniciativa va comptar amb estudiants de tots els nivells i professorat, equip directiu, personal PAS, AMPA del centre, l'assessora de l'àmbit CTEM del CEFIRE d'Elda i representants l'Ajuntament.

L'IES Enric Valor està en la Xarxa EAR i comparteix aquest procés amb més centres que han constituït els seus Comitès i estan

treballant junts per a acompanyar-se. Entre aquests: l'IES Joanot Martorell (Elx), l'IES La Nucia (la Nucia) i l'IES Pintor Rafael Requena (Caudete). Els dos últims han participat en la CONFINT Estatal d'EsenRED.

Les temàtiques triades aquest curs són la salut biopsicosocial i la motxilla ecològica. L'alumnat realitzarà un diagnòstic sobre aspectes relacionats amb aquests eixos. Les conclusions obtingudes del diagnòstic es

compartiran en la segona reunió del Comitè que tindrà lloc el 12 de desembre i serviran com a punt d'eixida de la següent fase, en la qual els ecodelegats i ecodelegades del Comitè de Sostenibilitat arreblegaran les idees de tota la comunitat educativa sobre com transformar i millorar aquestes realitats, amb la vista posada en la consecució dels ODS.

FRANCISCO GIL
Vicedirector IES Enric Valor
(Monòver, Alacant)

PUNTS DE VENDA D'EL VEÏNAT

Libreria - Jugueteria

Azorín

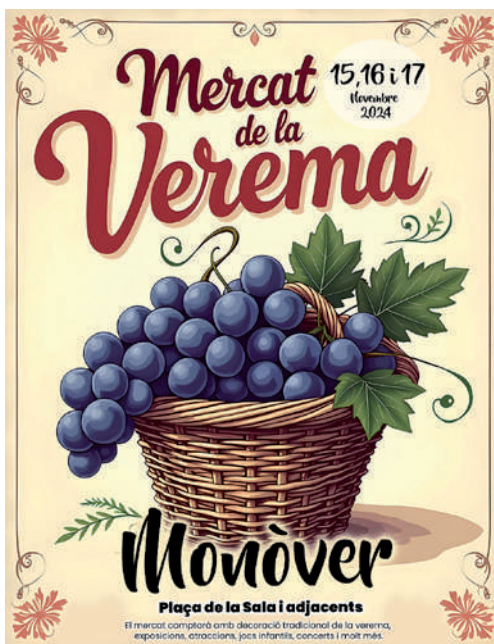
Mayor, 176 | 03640 Monóvar
Tel. 96 547 34 61

LIBRERIA EDUCATIVA
Mar de Nubes
Poetisa Remedios Picó, 3 | 03640 Monóvar
Tel. 685 675 015

AGENDA CULTURAL DE NOVEMBRE A MONÒVER

FIRA DE LA VEREMA

Del 15 al 17 tindrem la **FIRA DE LA VEREMA**. La Fira seguirà la dinàmica que es va encetar l'any passat al voltant de la temàtica de la verema, amb la qual cosa es comptarà amb la participació de les bodegues i productors locals que vulguen sumar-se a la proposta, juntament amb la resta d'expositors que participaran en la mostra. Pel que fa a activitats, a banda de les tradicionals: jocs infantils, tallers, exposicions... enguany hi hauran dos concerts-vermut a la plaça de la Sala, dissabte 16 a càrrec de **Sailor Smile** i diumenge 17, a càrrec de **Kantal**.

FIRA DE SANTA CATERINA

Del 22 al 24 de novembre.

A causa de la bona acollida que va tenir la ubicació de l'edició anterior, les paradetes tornaran a ocupar la zona del carrer Astrónomo Pérez Verdú.

La **Fira del Llibre**, com sempre, s'ubicarà a la Plaça de la Sala el diumenge 24, en horari de matí, amb la participació d'associacions, llibreries, autors...

Una de les activitats dins de la programació de la Fira de Santa Caterina 2024 serà la **projecció de la pel·lícula Llobàs**, amb posterior tertúlia amb el director Pau Calpe, el productor Xavi Crespo.

Com a punt final de la Fira, el **dilluns 25** tindrem el **Correfoc i la foguera**.

TEATRE

Pel que fa al Teatre, en novembre tenim el dissabte 9, a les 20 h, el concert de **L'Orquesta de pulso y púa Francisco Alvililar**, acompanyats de la rondalla de Carcaixent.

I el dissabte 23, dins de la programació de la Fira de Santa Caterina, l'espectacle "**Los Pfeiffer**". Una meravella d'espectacle que es va emportar el premi a Millor espectacle familiar a la Mostra de Teatre d'Alcoi 2023, així com diferents candidatures als Premis Max.

PRESENTACIONS LLIBRES

Com cada novembre, tenim diverses presentacions de llibres:

- Dijous 7 de novembre, Casa de Cultura, a les 20h. **Proyecto Ítaca**, de Natxo Vidal.
- Divendres 8 de novembre, Kursaal Fleta, a les 20h. **País Valencià. Eixida d'emergència**, de Ricard Chulià.
- Dimecres 13 de novembre, Casa de Cultura, a les 20h. **La caja azul**, de José Antonio Ponseti.
- Dijous 21 de novembre, Casa de Cultura, a les 20h. **Vicent Andrés Estellés. La veu d'un poble**, de Pau Alabajos.

CONTACONTES

29 de novembre a les 18:30h a la Casa de Cultura "**Som Ací**", contacontes amb música en directe sobre el Planeta Terra i la diversitat d'éssers que l'habiten.

CONCERT DE MÚSICA EN VALENCIÀ

El 30 de novembre tindrem un concert a l'Albereda de grups de **música en valencià amb Colomet, Quinto i La Fúmiga**. El concert començarà les 21h i el preu de l'entrada serà de 12 euros, gratuïta per als menors de 7.

A la fira no vages
si no tens diners,
que voràs moltes coses
i no compraràs res.

⇒ 30 de novembre 2024

La Fúmiga

Colomet

Quinto

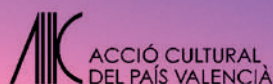
Monòver

Parc de l'Albereda

21h

Entrades a Notikumi / Preu de llançament 12€

Entrada gratuïta per a menors de 7 anys

9 D'OCTUBRE A MONÒVER

Enguany, la celebració del 9 d'octubre ha sigut molt especial gràcies a la nostra capitalitat cultural valenciana. Amb activitats per a tots els públics, hem reivindicat la nostra forma de ser i estar al món des del prisma de la valencianitat.

El 5 d'octubre va començar amb un taller de mocadorà al mercat, on els més xiquets van aprendre a fer els típics massapans valencians. A la vesprada, Xavi Castillo va oferir a la Casa de Cultura uns monòlegs carregats de crítica social i política. El 10 d'octubre, en el marc de l'Any Estellés, es va celebrar el contacontes "El fill del foner" amb música en directe interpretada per Óscar Briz i ombres xineses, centrant-se en la vida del poeta Vicent Andrés Estellés.

El 9 d'octubre vam gaudir d'una jornada plena d'activitats: partides de galotxes i Sarangollo, cercavila amb els Nanos i Gegants i la Colla el Xirivell, i el concert de Pau Alabajos, que quasi va omplir l'auditori amb la seua actuació "La Paraula viva i amarga" en homenatge a Estellés. La jornada va concloure amb la inauguració de l'exposició de pintors plàstics monovers.

Finalment, el 12 d'octubre, el grup Marala, format per Selma Bruna, Sandra Monfort i Clara Fiol, va oferir un concert al Teatre Principal que va captivar el públic amb la seua música de tradició i polifonia, deixant una gran impressió entre els assistents.

Com a conclusió, aquest 9 d'octubre ha sigut una celebració ambiciosa i variada, que ha combinat esport, cultura, música i tradició per reafirmar la nostra identitat com a poble valencià. Una jornada per recordar i continuar reivindicant les nostres arrels.

RAL·LI FOTOGRAFIC JOVE

Per primera vegada, Monòver ha organitzat un Ral·li fotogràfic jove, una activitat dirigida a la joventut, un dels pilars fonamentals de la Capital Cultural Valenciana. L'objectiu va ser fomentar la fotografia entre aquest públic, garantint un relleu generacional i permetent descobrir Monòver des de la seua perspectiva.

El ral·li, organitzat per l'Ajuntament de Monòver i el Grup Fotogràfic Monòver, va tenir lloc el passat 19 d'octubre. Les fotografies es van realitzar en diferents punts del municipi, capturant tant aspectes positius com aquells que necessiten millorar. Els participants van estar acompanyats per membres del Grup Fotogràfic i pel cronista oficial, Marcial Peñataro, qui va explicar detalls rellevants de la història local.

Després d'una jornada de captura d'imatges, el matí va concloure amb una activitat de dansa interactiva a càrrec de Dánzate, titulada "Me encanta bailar, pero se me da fatal", que va reunir a migdia, a la Plaça de la Sala, a una gran varietat de públic que buscava reivindicar el ball sense prejudicis. Les fotografies resultants d'aquesta jornada formaran part d'una exposició fotogràfica que es podrà visitar al Kursaal Fleta del 13 al 27 de desembre, per concloure

l'any de la capitalitat cultural. El jurat, format per tres membres del Grup Fotogràfic i un representant de l'Ajuntament, atorgarà tres premis:

Primer premi: Tablet Samsung Galaxy Tab A9

Segon premi: Ebook SPC 5614 Dicke Lightpro

Tercer premi: Auriculars JBL Tune 520BT

Aquest ral·li fotogràfic és una oportunitat única perquè els joves de Monòver es connecten amb la cultura i la història local a través de la fotografia, assegurant així la preservació i difusió de la identitat del municipi.

FERETES I CANÇONETES

El passat 20 d'octubre, Monòver va celebrar una gran festa infantil amb Feretes i Cançonetes, un esdeveniment ple de música en directe i tallers tradicionals per als més menuts. L'objectiu va ser donar a conèixer com es fan els caps de nano, creant sinèrgies i aprofundint en la cultura popular.

A més, es va organitzar una ludoteca i un taller de jocs tradicionals, per evitar que caiguen en l'oblit entre la població més jove.

L'esdeveniment va comptar amb actuacions musicals en valencià, fomentant i normalitzant l'ús de la llengua. Entre els artistes destacats van actuar DJ Butoni, Beatles for Kids i Pau i Laia de la Colla d'À Punt, oferint una experiència cultural completa i enriquidora per a tots els assistents.

L'experiència va ser tot un èxit i molts xiquets i xiquetes de Monòver van gaudir d'un diumenge especial de música i festa.

MONÓVAR WILD: Voces con algo que contar

Monóvar Wild nace con la idea de dar voz a personas que, por sus conocimientos académicos, su desarrollo profesional o sus experiencias vitales, tienen una historia única que compartir.

El objetivo es simple, crear un espacio donde los entrevistados se sientan cómodos, sin límite de tiempo y en el que puedan compartir sus conocimientos y vivencias, sin miedos y sin censura, para que los oyentes puedan reflexionar, aprender y descubrir nuevas formas de ver y entender el mundo.

Desde personas conocidas hasta aquellas que no lo son tanto, cada entrevista es un viaje de descubrimiento que nos enseña algo nuevo. Los episodios han tratado desde el ecologismo, la filosofía, la lucha personal contra el cáncer, hasta disciplinas tan diversas como el karate, la arquitectura, la espeleología o la psicología. No importa el tema, lo importante es que cada invitado tiene algo que contar, algo que enseñar. Monóvar Wild no está limitado a nuestro pueblo. Los conocimientos que los invitados aportan rompen las fronteras para llegar a cualquiera que esté dispuesto a escuchar y a aprender.

Cada persona tiene algo que enseñar y cada persona siempre tiene algo que aprender, y es precisamente esa conexión lo que convierte este proyecto en algo tan especial.

Monóvar Wild es un proyecto que, al igual que su creador y entrevistador, Roberto Amorós, surge de una verdadera vocación. "Disfruto enormemente de cada entrevista, de cada conversación, es una gran oportunidad de descubrir y compartir historias inspiradoras. Supone un trabajo, pero es una pasión que me permite conectar con personas de mi ciudad y más allá y aprender de aquellos que tienen algo que

contar". Es importante decir que este proyecto no sería posible sin el apoyo de algunas personas que han sido fundamentales.

Quiero agradecer especialmente a mi hermana, Gala Amorós, por su constante apoyo y dedicación; a Alberto Ponsoda, quien ha sido clave en la parte técnica y en el montaje de nuestra web; y a Jorge Sánchez y su hermano Ramón, por su colaboración a través de su empresa Más que ropa.

Monóvar Wild está disponible en varias plataformas, para que todos puedan disfrutar de las entrevistas. Puedes escucharlo en Spotify, Ivoox o verlo a través de nuestro canal de YouTube. Además, toda la actualidad, últimas noticias y los shorts están disponibles en Facebook, Instagram y Tiktok.

Por supuesto, animamos a que la audiencia participe, sugiriendo invitados o temas que les gustaría ver en el programa o simplemente dejándonos sus opiniones en los comentarios. Te invito a que te unas y participes en este viaje.

Monóvar Wild no es solo un podcast; es una conversación con Monóvar y con el mundo. Escucha, comparte, aprende y sé parte de esta fantástica comunidad que busca saber más y pensar más allá de lo puramente cotidiano.

ROBERT AMORÓS

Associació de Comerciants de Monòver

M&G ÓPTICOS: 966960621
 FEDERÓPTICOS GUMIEL:
 965473006
 SALVADOR VIDAL: 966960572
 APP INFORMÁTICA: 966312543
 A. SERVICIOS TEXAS: 965471153
 ROZALÉN MODA: 655495211
 DETALLS I COMPLEMENTS:
 618139773
 SEGUROS BELÉN SOLER:
 965472708
 JUAN SILVE SPORT: 965470784
 EL DESVÁN REGALS: 965470689
 CLAUS I BROQUES: 678436235
 LIBRERÍA AZORÍN: 965473461
 JOYAS LUISITA: 965470460
 PONSODA CALZADOS:
 633300839
 ZAPATERÍA MACHACO:
 677138410
 CARNICERÍA HNOS. ALBERT:
 965470080
 TENDETTA DEL JAMÓN:
 966960886
 ALBERTO CARNICERÍA: Pablo
 Sexto nº8
 FILS I VETES: 965471572
 FRUTERÍA FRUIVERD: 675348487
 FRUTAS MARÍA: 679067750
 DIVINSTORE: 633198814
 LA TENDA DE GORI: 965470277
 DECORA CHIM: 965470190
 PANADERÍA CAÑAETA: Pablo
 Sexto
 LA CORSETERIE: 965472347
 MIRKOZUIN: 637404935
 QUESERÍA LOS MOLINOS:
 686393919
 PELUQUERÍA HERMI LÓPEZ:
 965473297
 FLORISTERÍA EL SEÑÓ:
 965472833
 ALBERT MUEBLES, DECORACIÓN
 Y DESCANSO: 965471079
 PIXELAR-T: 966096001
 MÁS QUE ROPA: 647 84 60 63
 FLORISTERÍA CAÑAETA:
 620329686
 CONFECCIONES DELTELL:
 634459386
 LIBRERÍA MAR DE NUBES:
 685675015
 RELOJERÍA SELLÉS: C/Daniel de
 Nueda, 5
 MANDOLINA: 965472193
 DROGUERÍAS EMER: 965472012
 ANTONIO ESTANCO: 865575977
 ZAPATERÍA ZAVARI: Avda. C.
 Valenciana, 5
 CENTRO ÓPTICO SOLER:
 966392374
 ZAPATERÍA PEKES: 656656862
 EDITEC SOLAR: 965470460
 SPORT TONO: 605271224
 PEPI POLO: 965470287

FONTANERÍA QUERUBÍN:
 607273503
 TEJIDOS LINARES: 965470274
 PVC MARINO: 665905579
 24 HORAS Y LOTERIAS EL SALITRE:
 865665376
 CARNICERÍA MANOLO: C/ Ramos
 Carratalá, 3
 RESTAURANTE XIRI: 965472910
 ELYA COMPLEMENTOS:
 620038774
 LLIBRERIA ANTÍGONA: 688793084
 LLIBRERIA TORRE DE PAPER:
 633519530
 DESPATX DE PA CA SOLE:
 699696025
 LA CUINA DE LOLI: 675844066
 FRUTAS Y VERDURAS DL:
 667087648
 LA BODEGA: 651695541
 A TOTES HORES: 656911007
 RICO I VERDU DESPATX DE PA I
 DOLÇOS: 747469101 - 619031367
 CLINICA DENTAL MULTISYSTEM:
 965472864
 TU Y TU: 966960111
 PUB LA MALVA
 PUB LOOP: 693938888
 PUB MISERABLE: 635080841
 MONOMAT: 965473162
 FARMACIA PERIS: 965470291
 PELUQUERIA ROSA: 966960014
 PELUQUERIA MARIA JOSÉ:
 637128814
 JUGUETOS: 966392399
 FARMACIA NURIA CANALES:
 966960093
 TECNYSHOP: 700222734
 FRUTOS SECOS MUNERA:
 658857763
 COPY+: 966966901
 ACEITUNAS BERNAL: 670057515
 PESCADERÍA JORDI: 645803714
 HELADERÍA CAFETERÍA ANTIU
 XIXONA: 679222872
 CHARCUTERÍA Y SALAZONES JAVI:
 653550513
 AUTOESCUELA CARRASCO:
 C/ Daniel de nueda n.4
 RESTAURANTE PILAR&EMILIA
 ESENZIA (EL CASINO): 693932795
 XARCUTERIA LOLI: 666903581
 C. E. LAURA GARCÍA: 965471731
 PIZZERIA RICOMINCI DA TRE:
 644968978
 CARNICERÍA MERCEDITAS:
 Mercat.
 DECHICS: 965 472 571
 CARNICERÍA BENI: Mercat.
 CONGELADOS PAQUITA Y
 SANTIAGO: Mercat.
 CAFETERÍA CAMPANETA:
 661051659
 RESTAURANTE CASA REME:
 966979696

Som Poble, un projecte coral

En la passada sessió plenària, el regidor del nostre grup municipalista, Carlos Balsalobre Pérez, va haver de dimitir per motius personals. Des del darrer any, l'exigència del seu treball ha augmentat, fins al punt de dificultar notablement el desenvolupament de la seua feina com a regidor.

No ha sigut una decisió fàcil, però per respecte al poble de Monòver que mereix regidors i regidores implicades que, en el nostre cas, realitzen de la millor manera el treball d'oposició, Carlos va comunicar a l'assemblea de Som Poble la seua decisió de fer un pas al costat i deixar que altra companya se situe a la primera fila.

Tanmateix, aquest no és un fet molt significatiu per a nosaltres. Des que es va constituir Som Poble, aquest s'ha entès com un projecte coral, on les decisions es prenen de forma assembleària i ningú, independentment del seu lloc a la llista electoral, té més veu que cap altre. Al moviment popular Som Poble, a diferència dels partits polítics de Monòver, treballem mitjançant assemblees obertes a les quals qualsevol persona pot vindre i participar amb dret de vot.

Per altra banda, realitzem constantment reunions amb les associacions municipals i tenim una molt bona relació amb gran part d'aquestes, treballant en ocasions de manera conjunta pel bé del nostre poble i utilitzant la nostra presència a l'Ajuntament com un altaveu per a les seues demandes. Com les persones o associacions que s'han apropiat a nosaltres saben, la ciutadania ens té a la seua disposició per a tot allò que necessite.

La nova regidora de Som Poble serà **Maria Alfonso Marhuenda**, mestra al nostre poble des de fa més de 20 anys. Des del nostre grup municipalista, estem segures i segurs que, amb el seu treball, dedicació i constància que ens ha demostrat des del començament del projecte, realitzarà de la millor manera el paper de regidora. Aquest canvi, no obstant això, no afectarà la nostra manera de treballar: un projecte coral, un espai obert a la gent del poble i centrat a impulsar nous camins de democràcia i verdadera participació ciutadana a Monòver.

Volem aprofitar aquestes línies al Veïnat per agrair a Carlos la seua responsabilitat i el seu treball com a regidor. També a Maria per fer un pas endavant i assumir la regidoria que la ciutadania i l'assemblea de Som Poble li han confiat.

Gràcies, companys; continuem endavant.

Excelencia!! La humildad y el buen hacer la aporta

Excelencia!! La humildad y el buen hacer la aporta ¿Buscamos la excelencia? Desde Vox sí, buscamos la excelencia como ascensor social para alcanzar y dejar un futuro mejor a nuestros hijos.

¿Queremos la excelencia? Sí, en nosotros mismos y en todo nuestro entorno; solo de este modo marcaremos la diferencia y volveremos a tener esperanza por alcanzar una vida mejor. El ser excelente es una cualidad que se trabaja día a día; hoy eres excelente y mañana debes trabajar para volver a ser excelente, esto es así; si alguien piensa que consiguió ser excelente y esa destreza o talento le va a acompañar de por vida sin cultivarla, va listo.

Es tiempo de aferrarse a esta cualidad tan sutil y tan necesaria hoy más que nunca. Nosotros queremos la excelencia en la gestión de nuestro gobierno municipal, sí hoy más que nunca. ¿Y por qué?, dirán ustedes.

Principalmente, para que en su quehacer diario les prime el respeto por el ciudadano. Que sencillo, ¿verdad? Pues sí, es muy necesario que se nos empiece a respetar desde el gobierno municipal. Y para ello les refiero lo ocurrido el pasado viernes 4 de octubre: si el alcalde se equivoca, que no le cueste dinero a los monoveros; que lo diga honestamente y consensué con el resto de grupos la convocatoria de un nuevo pleno, en tiempo y forma, “ya que ha metido la pata en el primero que ha convocado hoy”, por ejemplo.

Saltarse el reglamento, menospreciar a los concejales de la oposición o pensar que puede convocar un pleno cuando quiera o como quiera “porque lo digo yo” pues, la verdad, es que huele a empleo de armas de pequeño dictador, o sentir que tiene patente de corso. Algo excelente es algo magnífico, que sobresale por sus óptimas cualidades; eso, ni más ni menos merecen los monoveros, gobiernos excelentes que se preocupen por desarrollar una buena gestión, que beneficie a todos cuidando al máximo los recursos y el dinero de todos los monoveros.

La excelencia, y volvemos con este vocablo tan sugerente, es lo que te pedimos, alcalde; si desconoces algo preocúpate por saberlo, fórmate, estudia, trabaja por los ciudadanos... Que no te dé igual malgastar el dinero de todos los monoveros.

Piénsalo, forma parte de tu deber y así quizá algún día puedas llegar a alcanzar la excelencia.

PSOE sube la basura un 80% a los monoveros

En Monóvar la basura se ha convertido en un problema, ya no solo porque las calles están llenas, sino porque el PSOE de Loren Amat nos ha traído el tasazo, una subida del 80% en el recibo de la basura. Desde hace un tiempo, venían metiendo la idea, excusándose en que era algo que venía impuesto de Europa y que no se podía hacer nada. Sin embargo, las medias verdades llegan a donde llegan.

La normativa europea va en eses camino, pero en parte si sube es por la Ley 7/2022 de Pedro Sánchez, que introduce un impuesto a los residuos. Sin embargo, se puede reducir las subidas, ya que el espíritu de la normativa es que quien más genera, que pague más.

A pesar de que la ley lleva años en vigor, desde el gobierno del PSOE no se han tomado medidas para reducir los residuos, como puede la implantación del quinto contenedor, la recogida puerta a puerta que llevan prometiendo años o introducir incentivos para quienes reciclan más. En cambio, las tasas han subido desproporcionadamente, un 80% mucho más que el aumento del IPC desde 2018, un 19,2 %.

Otro principio es que los municipios deben calcular estas tasas según el coste real del servicio, pero parece que en Monóvar eso no se está cumpliendo. Todo porque los costes los han calculado sobre la base de lo que pagó el Ayuntamiento en 2023 por los residuos, hay que tener en cuenta que el contrato para la gestión de residuos está vencido desde 2021, lo que significa que los ciudadanos de Monóvar ahora pagan más por un servicio que no ha mejorado. No se ha tenido en cuenta el espíritu de la norma, solo recaudar, por lo que da igual lo que generes o si una casa está vacía, todos pagarán lo mismo. ¡Café para todos! Además, lo han hecho de forma torpe, a último momento para evitar críticas e incluso saltándose las formas, ya lo dijimos, tienen mayoría absoluta, pero gobiernan de forma absolutista.

El pleno de la subida fue el 4 de octubre a las 9:30 h y tras un corto debate, gracias al nuevo reglamento que solo deja hablar 8 minutos a la oposición por punto, se votó produciéndose un empate, ya que una de las concejales del PSOE estaba de viaje, esto hizo que no saliese adelante. Pero en ese momento el grupo de gobierno no se dio cuenta pensando que lo había aprobado como siempre.

Cuando se dio cuenta, convocaron a las 11:49 h un pleno extraordinario y urgente para las 12, tan solo con 10 minutos de diferencia. A los concejales no se les notificó adecuadamente, violando sus derechos de participación por lo que el Partido Popular (cuyos concejales ya estaban en sus puestos de trabajo desde hacía más de una hora) no acudieron, pues la convocatoria les llegó 20 minutos después de haberse celebrado el pleno.

Ante esta situación, desde el Partido Popular hemos solicitado que se declare nulo el pleno y acudiremos al Juzgado si hace falta. Los ciudadanos merecen que se respeten los procedimientos y unas tasas basadas en la realidad con medidas que realmente fomenten el reciclaje.

Mantenint la tradició, potenciant la innovació i complint amb les nostres obligacions

Novembre és el mes cultural per excel·lència, ja que suposa la celebració d'una de les festes més idiosincràtiques de la nostra localitat, la Fira de Santa Caterina. Enguany continuem amb el camí iniciat l'any passat per tal de millorar aquesta celebració i convertir-la en un veritable referent cultural lligat a les nostres arrels. Així, millorem i donem continuïtat a la Fira de la Verema iniciada l'any passat que tan bona rebuda va tenir entre la població i els nostres productors locals. Hem incorporat diverses actuacions musicals a l'aire lliure en horari de matí i actuacions al Teatre Principal de vesprada per dinamitzar la Fira. També hem inclòs la presentació de dues produccions audiovisuals que complementen l'extensa presentació de llibres que tenim enguany. A més, els actes per Santa Caterina s'allargaran fins a l'última setmana de novembre en la qual tindrem un gran concert en valencià a càrrec de La Fúmiga, Colomet i Quinto perquè pensem que les administracions tenim el deute de contribuir a crear canals de difusió dels artistes que creen cultura en la llengua pròpia de la nostra terra. Denunciem, per tant, el menyspreu i la deixadesa del Partit Popular en matèria de normalització lingüística aprovant lleis tan antidemocràtiques com la mal anomenada "Llei de llibertat educativa" o l'infame festival "Som de la Terreta", organitzat el passat 9 d'octubre i que folkloritza i redueix a la mínima expressió la presència del valencià als escenaris. El mes d'octubre vam tenir tres cites destacables en matèria de promoció de la marca "Origen Monóver", així vam celebrar la II Fira de Proximitat al Manyar; vam estar presents per primera vegada durant tota una setmana a la Fira Gastronòmica d'Alacant amb un stand propi –que va rebre centenars de visitants- i amb diversos "showcookings" que van exhaurir les places. També vam portar els nostres productes i la nostra cultura a la Fira Gastronòmica de Bicorp (també Capital Cultural Valenciana 2024). D'octubre cal destacar l'organització del primer laboratori d'innovació amb la intenció de mapar l'ecosistema emprenedor i empresarial local, facilitar noves aliances i generar solucions creatives per a fer front als nous reptes del nostre poble. Agraïm la implicació de tots els que heu fet possible aquestes accions. Volem acabar explicant una decisió difícil que es va haver de prendre al plenari extraordinari que es va celebrar el passat mes d'octubre. Com és ben sabut, ens hem vist obligats a aprovar una pujada important en el rebut de l'arreplega de la taxa de la brossa. Aquesta pujada, com ja vam explicar, es deu a l'entrada en vigor d'una normativa europea que obliga a l'administració local a recaptar el mateix que li costa el servei, amb la finalitat d'estimular el reciclatge, l'economia circular i les polítiques a favor d'un futur més sostenible. Aquesta mesura, que ens ve imposada per Europa, és d'obligat compliment des de l'1 de gener de 2025. Per tant, tots els ajuntaments, siguen del color polític que siguen, l'han de portar a terme i així està sent. El fet de no aprovar la pujada de la taxa comporta multes importants que, com a govern responsable que som, no podem ni volem assumir. Hem de recordar que la taxa s'ha pujat el mínim que ens exigeix la legislació europea i estatal per a complir amb els objectius de l'Agenda 2030. Així, com que la mesura és transcendental i creiem fermament en la transparència i la claredat de la gestió política local, vam organitzar, abans d'aprovar el punt en sessió plenària, una reunió informativa oberta a tota la ciutadania al Kursaal Fleta que va servir per a resoldre els dubtes que poguera tenir el veïnat. Aprofitem aquestes línies per a recordar que si algun ciutadà/ana no va poder assistir a l'esmentada reunió i desitja fer qualsevol consulta en aquest sentit, pot acostar-se a fer les demandes pertinents als departaments de Polítiques Mediambientals i Polítiques Econòmiques.

COLABORACIÓN

Historias desde lo alto de la noria

Los Gitanos portugueses

Entre los inmigrantes que cité en el relato anterior mencioné tan solo de pasada a los portugueses y no porque no tuvieran su protagonismo durante las temporadas que anduve de fiestas por las Españas sino porque tenía previsto dedicarles un capítulo entero para ellos solos. Deseo advertir, por otra parte, antes de comenzar, que a pesar del enunciado no todos los portugueses que entraron a vender en aquella época a nuestro país eran de etnia romaní ya que una vez derribadas las fronteras europeas también llegaron oriundos de toda la vida e incluso procedentes de sus antiguas colonias africanas y de ultramar cuando por todos los rincones de aquella tierra desgajada en el pasado de la nuestra, a poniente de la península, corrió la voz de que por los collados y trochas vecinos no había exceso control y se vendía bien.

Conocí a algunos de ellos, pero a ninguno tanto como a una parejita que me encontré en un campeonato del mundo de motos, en el circuito de Jerez, al que acudí a vender pins, que estaban en aquel momento de moda. Ellos llevaban pañuelos pintados a mano por ellos mismos con los colores de las escuderías y se pusieron a mi lado. Y, claro, tras todo un gran premio compartiendo polvo y calor sobre la curva Peluqui no pudimos menos que entablar amistad. La aventura debió resultarles satisfactoria, dentro de sus escasas perspectivas de venta porque decidieron seguir probando suerte en nuestro país con su mercancía, aunque, a partir de entonces, coloreando los pañuelos con los emblemas y símbolos de las celebraciones donde acudían. Al poco, me los volví a encontrar en el Corpus de San Vicente de Alcántara donde volvimos a coincidir puesto con puesto, lo que nos permitió profundizar en nuestra relación.

Sin embargo, tras este segundo encuentro y como solía suceder en un oficio en el que los caminos se separaban más que juntaban, les perdí del todo la pista y cuando coincidimos de nuevo tiempo después resultó que ya no llevaban los pañuelos que ellos mismos coloreaban sino... pins, ¡vaya por Dios! Al parecer en Jerez se habían percatado del éxito de mi producto y, a partir de allí, habían ido invirtiendo en él sus pequeñas ganancias. Pero, bueno, no podía yo recriminarles que me lo hubiesen copiado porque no era exclusivamente mío y lo vendían en algunos almacenes de Madrid. Aunque otra cosa sí ya que era costumbre entre los ambulantes con principios que, si se pirateaba a un compañero, al menos por consideración se le respetaba las fiestas donde se encontraran yéndose a vender a otro lugar. Y ellos esta buena práctica se la pasaron por el forro o simplemente no la tuvieron en cuenta. En la siguiente ocasión la vi a ella sola ya que había cambiado a su chico precisamente por un vendedor conocido mío, todo un profesional con años en el gremio y un puesto bien surtido que vendía como el que más. Y el caso es que se acopló a él para los restos por lo que, sin mentarle mi percepción de lo ocurrido anteriormente entre nosotros, continuamos teniendo relación. A él también lo volví a ver, aunque con mucha menos asiduidad. Continuó con los pins hasta que dejaron de venderse tras lo cual regresó a sus pañuelos coloreados hasta que, en un momento dado, desapareció para siempre de mi vista sin dejar rastro. Estaba claro que aquel tute de vida no era para él y que si lo había intentado podría haber sido solo por amor.

Pero a quienes iba dirigido este relato principalmente no era a ellos sino a todo un clan de gitanos de aquel país que me en-

contraba por todas partes una vez me decidí a abandonar las grandes ferias e indagar los enclaves ignotos donde costaba acceder. Repartidos sus miembros por las cadenas montañosas del sistema ibérico, en pueblecitos perdidos de la Sierra de Albarracín, la Serranía de Cuenca, el Alto Tajo, el Maestrazgo, la Alcarria o Javalambre, cada núcleo familiar portaba un puesto de tiro tradicional, sin grandes florituras, todos cortados por el mismo patrón. Y como yo me recorría de cabo a rabo cada una de estas comarcas, con el tiempo llegué a conocer al completo al clan. Hasta el punto de que, en la época que fue previa a los móviles y los ordenadores, me utilizaban de correo para hacerles llegar noticias de unos a otros. Se trataba de gente tranquila y agradable que solo perseguía regresar con un dinero a casa con el que pasar el invierno y mejorar en lo posible su calidad de vida. A fuerza de hacer cada temporada la misma ruta, conocían el terreno y los paisanos también a ellos ya que, a falta de atractivos mejores, los esperaban como agua de mayo para que alegraran sus festividades.

Cuando les preguntaba por el tiempo que llevaban por allí me respondían como si de un mantra se tratara que desde que eran críos, de lo que no tenía por qué dudar. Pero lo que llamaba poderosamente mi atención era que ninguno parecía pasar de la cuarentena. ¿Dónde estarían los padres de esta gente e incluso los abuelos a los que en este universo tan particular tanto costaba arrancar de sus aparatos porque sabían que morirían en el momento en que dejaran de sentir bajo la piel el bullicio y fulgor de los festejos?

-En Portugal, -me aseguró uno de ellos al que me atreví a preguntar-, a España solo venimos los jóvenes.

Aquella respuesta confirmó el hecho, pero no resolvió mis dudas porque, ¿a qué se debería tal decisión? Me propuse averiguarlo en nuestro siguiente encuentro, pero un hecho luctuoso que contemplé esa misma temporada me adelantó la solución. Me encontraba en una pequeña localidad del Alto Maestrazgo cuyo nombre me reservo en esta ocasión y, como única compañía, se encontraba allí otra de las familias del clan, ésta con dos criaturas, que había montado su puesto de tiro en una pequeña pendiente a las afueras porque en el interior se soltaba cada noche un toro de fuego y no hubiese sido posible. Pues bien, una de aquellas jornadas, una vez recogidos ya próximo al amanecer y estando la familia al completo durmiendo en el interior, unos gamberros de quién sabe dónde soltaron los maderos que calzaban el remolque donde iba el aparato y este rodó carretera abajo durante un buen trecho hasta que acabó estrellándose contra unas rocas. Bien es cierto que hubo gran revuelo entre los vecinos que, al enterarse por la mañana, organizaron una colecta de apoyo y que el ayuntamiento también colaboró ofreciéndoles cobijo mientras arreglaban los desperfectos. Pero, ¿Quién sacaría el miedo del cuerpo de aquella gente? ¿Con qué disposición regresarían a aquella ruta después de haber vivido semejante situación? ¿Y el impacto en los pequeños?

Y es que las fiestas, como supongo que todos conoceréis, a pesar de que yo las exponga en este cuaderno tan atrayentes e instructivas, disponían también de un lado oscuro. Y ser portugués, gitano y buena gente bien podría ser para alguno una tentación.

AMADOR NAVARRO

COLABORACIÓN

"Lo que queda del verano"

Del verano no queda nada, ya estamos en otoño. En realidad, si lo pensamos bien, quedan los recuerdos y, si me apuráis, las temperaturas cálidas que todavía nos acompañan.

Es fácil recordar, dada la cercanía en el tiempo, todo lo sucedido en este verano que ha terminado. Aprecio que, sobre todo, de este verano tengo "sensaciones".

Las sensaciones van unidas a una memoria visual, la de imágenes del campo en el paraje de "la cañadeta". Los árboles: el olivo, el almendro, las moreras, los pinos, las acacias, ... de los pájaros: la golondrina, el vencejo, el mirlo, el gorrión, ... de las sierras: el Cid, la Solana, la Zafra, la de Cámara, que, según dice Azorín en su libro *Agenda*, es con acento en la segunda sílaba aunque gramaticalmente no corresponda.

Como todos los veranos, el calor, la sequía, los baños, los atardeceres, ... el cielo radiante, azulado, las nubes, las estrellas, las lunas llenas, ...

Los amigos, las tertulias, reuniones familiares, momentos de soledad, ... han llenado algunos de los días y las horas de este largo y cálido verano, y por supuesto, la lectura: libros leídos y encontrados en el rincón de un armario, de la biblioteca pública, libros comprados, regalados, ... Inma Chacón, Murakami, Luis Zueco, Muñoz Molina, Manuel Vilas, Elia Barceló, Ramón Gener, entre otros, me han acompañado y han hecho que sus horas discurren plácidamente.

Excursiones a pueblos vecinos, a Novelda, a Pinoso, a Elda; a las pedanías: Casas del Señor, para visitar a mi amigo Kanín, que Dios tenga en su Gloria; al Hondón, en sus fiestas patronales en honor a Santa Catalina de

Alejandría, misa en su ermita, cena y baile al anochecer y a la casa de campo de una amiga; a la Romaneta, casa solariega de otros amigos, "La casa Grande", antigua finca de los Rius, conocidos como "Los Catalanes".

Estuvimos en Novelda, acompañados por nuestros amigos manchegos que vinieron a visitarnos. Fuimos al Santuario de Santa María Magdalena para enseñarles el precioso edificio religioso construido a partir del proyecto que trazara el ingeniero noveldense José Sala, impregnado de estilo modernista y finalizado en 1946. En su fachada principal destacan dos torres laterales que culminan con una cruz pétrea. Su decoración combina guijarros del río Vinalopó, azulejos policromados y ladrillos rojizos.

El Santuario está ubicado sobre un pequeño cerro a 360 m. de altitud y a 3 Km. de Novelda. Sobre el mismo se sitúa el Castillo de la Mola con su magnífica "Torre Triangular" a la que ascendimos por su desgastada escalera para contemplar la maravillosa vista del valle del Vinalopó. La otra visita fue a la Casa Modernista de Antonia Navarro Mira, "la Pitxotxa", construida entre 1900 y 1905 como vivienda familiar, de negocios y esparcimiento social.

En Pinoso recorrimos su paseo central y alrededores para curiosear entre sus tenderetes de feria que lucían en honor de sus Fiestas Patronales a la Virgen del Remedio. Estos dos lugares tan cercanos y emblemáticos fueron del agrado de nuestros amigos que se precian de conocer nuestra comarca tan bien como nosotros conocemos su tierra manchega, Alcázar de San Juan y sus representativos alrededores.

De Elda, ¿qué os puedo contar que no conozcáis? A Elda vamos

mucho los monoveros, sobre todo a su Centro de Salud, a su mercadillo o a sus Fiestas; pero Elda es mucho más que todo eso. Azorín dice de Elda, en su libro *Agenda*, que en ella se cultiva el "arte sutorio".

¡Como es Azorín! De nuevo me ha hecho buscar en el diccionario la palabra "sutorio" que es simple y llanamente el arte de hacer zapatos, como nos podíamos imaginar. Sigue diciendo Azorín que a Elda estaba vinculada la familia de los Coloma y que tenían un vasto palacio del cual quedan ruinas que imponen.

Uno de los lugares que es recomendable visitar es el yacimiento arqueológico de El Monastil; Bien de Interés Cultural que está situado en la sierra de la Torreta, a las afueras de la ciudad, rodeado por el río Vinalopó.

El resto del verano ha sido muy contemplativo, muy relajado; muchas horas dedicadas a aficiones literarias, escuchar música o simplemente a dar paseos por el campo.

Hacia mitad de septiembre, concretamente el día 12, se presentó el cancionero de L'Onque Pere el Bandero, editado por mi amiga Elaine Navarro. Este cancionero que seguro que todos conocéis ha sido otro de mis entretenimientos en los días finales del verano. El gran acierto de acompañarlo con un pendrive con todas las canciones grabadas me ha permitido escucharlas y aprenderme algunas de ellas.

Está comprobado que la visualización de paisajes naturales, el mar, una montaña, un valle, reduce el estrés y mejora el humor y el bienestar personal. Ciertamente, apreciar la belleza de los paisajes naturales aumenta la imaginación y causan un efecto

positivo en nuestro ánimo. Estoy convencida de que la relación con la naturaleza y la manera en que la percibo tiene un provecho pues me entiendo como parte de algo más grande, experimento la pequeñez ante tanta inmensidad, comprendo que todo ser vivo está conectado y que lo que haga o deje de hacer va a tener alguna repercusión.

En este paraje, en el campo, hasta las piedras tienen su protagonismo. Ellas me inspiraron este pequeño poema que os dejo como recuerdo de El último verano.

Piedra seca, piedra viva,
guijarros, canto rodados,
paredes, muros, ribazos,
arena de playa fina.

En tu mineral inerte
eres piedra peregrina
para asombro de la gente
que te toca y que te mira.

Sin huella del caminante
sin soplo que te reviva
eres piedra y algo más,
piedra seca, ...
piedra viva.

PAQUI LIMORTI ARACIL

-> Lo que ven mis ojos

Exposició fotogràfica de Pablo Payá i José Manuel Cerdá. Kursaal Fleta, fins al 8 de novembre

07

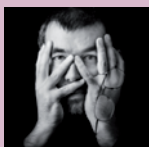
20h

PRESENTACIÓ LLIBRE

Proyecto Ítaca.

El último poema de sor Juana

de Natxo Vidal Guardiola
Editat per La Fea Burguesía
Casa de Cultura

08

20h

PRESENTACIÓ LLIBRE

País Valencià. Eixida d'emergència

de Ricard Chulià
Kursaal Fleta

09

20h

Concert

Orquesta de Pulso y Púa Francisco Alvillar i la Rondalla de Carcaixent

Teatre Principal, entrada lliure

13

20h

PRESENTACIÓ LLIBRE

La caja azul

Autor: José Antonio Ponseti. Los viajeros de la SER. Casa de Cultura

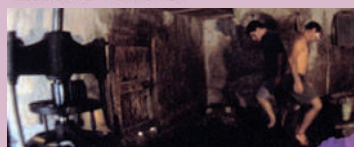
14

20h

PRESENTACIÓ DOCUMENTAL

L'última xafigà

El conreu de la vinya, el raïm, la verema i el vi a Petrèr-Valls del Vinalopó, promogut per l'Associació Amigues i Amics del Museu Dámaso Navarro. Casa de Cultura

15

Fira de la verema

Parades, jocs, activitats infantils, degustació de productes i altres propostes vinculades al procés d'elaboració del vi
Fins al 17 de novembre

15

20h

EXPOSICIÓ GRUP FOTOGRÀFIC DE MONÒVER

Nuestra visión de las pedanías

Kursaal Fleta. Del 15 al 29 de novembre

16

MEMÒRIA HISTÒRICA

Homenatge a les persones afusellades per la dictadura franquista

Organitzat pels Ajuntaments d'Elda, Petrèr i Monòver als cementiris municipals

16

12.30h

CONCERT **Sailor Smile**

Plaça de la Sala

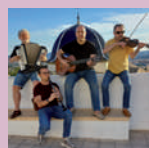

17

12.30h

CONCERT **Kantal**

Plaça de la Sala

21

20h

PRESENTACIÓ LLIBRE

Vicent Andrés Estellés La veu d'un poble

de Pau Alabajos
Casa de Cultura

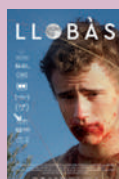

22

20h

PRESENTACIÓ PEL·LÍCULA **Llobàs**

Amb la participació del director Pau Calpe Rufat i el productor Xavier Crespo
Casa de Cultura

22

Fira de Santa Caterina

Carrer Astrónomo Perez Verdú
Fins al 24 de novembre

23

18.30h

LA TROUPE MALABÓ presenta **Los Pfeiffer**

Premi Mostra d'Alcoi 2023 al millor espectacle familiar. Candidata als Premis Max 2024 al millor espectacle familiar, infantil i juvenil, i millor actor Teatre Principal, entrada 4 €

24

Fira del Llibre

Des de les 10 h.
Cercavila dels Nanos i Gegants i la Colla el Xirivell a les 12h.
Lliurament premis concurs de narrativa "La Fira" Saló de plenaris de l'Ajuntament a les 12.30h. Plaça de la Sala

25

19.30h

Correfoc i Foguera de Santa Caterina

Plaça de la Sala

29

18.30h

CIA EPI EPI A! presenta **Som ací**

contacontes amb música en directe, sobre el Planeta Terra i la immensa diversitat dels éssers vius que l'habiten
Casa de Cultura

30

21 h

CONCERT **La Fúmiga, Colomet i Quinto**

Parc de l'Albereda. Entrada 12€ en <https://www.notikumi.com/> gratuïta per a menors de 7 anys

